

ИЗВЕШТАЈ СА КОНФЕРЕНЦИЈЕ УПЕС-А

ПРАВО ЕНЕРГЕТИКЕ, ЖИВОТНА СРЕДИНА И ИНВЕСТИЦИЈЕ У КОНТЕКСТУ И НАКОН COVID – 19 ВИРУСА

На самом почетку учесницима се обратила госпођа др Бранислава Лепотић Ковачевић, председница УПЕС, која се захвалила на присуству свим учесницима конференције, истакла задовољство што УПЕС већ трећу годину за редом организује међународну конференцију и истакла важност конференције као једног од начина за испуњавање циљева УПЕС-а. Посебно је нагласила изазове са којима се УПЕС суочио да организује ову конференцију, у ситуацији када је цео свет погођен пандемијом COVID – 19 вируса, због чега је ова конференција организована у форми вебинара. Осврнула се и на важност тема којима се бави конференција и подвукла као посебно значајно да када говоримо о наведеним темама ми заправо говоримо о нама самима.

Председник ЕФЕЛА, господин *Vicente Lopez-Ibor Mayor*, изразио је своје задовољство што се и ове године обраћа учесницима годишње конференције УПЕС, и пожелео да се УПЕС и даље успешно развија и успешно остварује своје циљеве у области енергетског права и енергетике у целини, у чему има и пуну подршку и помоћ ЕФЕЛЕ. Истакао је и задовољство избором тема којима се бави конференција и рекао да је сада већ јасно да право енергетике и тема климатских промена којом се између осталог бави конференција имају јасну интеракцију и повезаност.

I Панел – Право енергетике, потрошачи енергије и животна средина у контексту и након COVID – 19 вируса

Модератор: госпођа Ива Ђинђић Ћосић, Шеф службе за међународну сарадњу и послове тржишта електричном енергијом, ЕМС а.д. Београд

Уводно излагање у овом панелу одржао је заменик директора, правни саветник у Секретаријату Енергетске заједнице господин проф. др *Dirk Buschle* који је говорио о развоју и циљевима Енергетске заједнице од њеног настанка а затим о развоју европског права енергетике. Уследио је приказ тековина европског права енергетике који је представио кроз синтагму ДНК европског права енергетике, да би затим говорио о утицају Париског споразума на развој европског права енергетике и његов развој у оквиру ЕУ зеленог договора. На крају је говорио о кључним изазовима са којима се суочава, и са којима ће се у будућности суочавати, Енергетска заједница у контексту глобалних у европских тежњи ка остваривању циљева зеленог договора.

Консултант у области права енергетике господин *David Lockhart* говорио је генерално о улози про-купаца на енергетском тржишту, предностима овог концепта, законодавству и доброј пракси у овој области с посебним освртом на нет-метеринг политике. Затим је говорио о регулативи Републике Србије у овој области и препрекама у законодавству Републике Србије за успостављање ефикасног нет-метеринг система за про-купце. На крају се осврнуо на утицај пандемије COVID – 19 вируса на развој концепта про-купаца и њихове улоге на енергетском тржишту и дао кључне елементе сваког модела регулативе про-купаца.

Затим је господин *Shaun Green* из *Volution Group* из Велике Британије одржао презентацију о системима вентилације и другим производима које развија компанија *Volution Group*, у контексту пандемије COVID – 19 вируса. Указао је на значај ефикасног система вентилације у зградама и становима у условима када велики број људи услед пандемије COVID – 19 вируса ради од куће. Такође је представио међузависност загађења ваздуха и развоја пандемије COVID – 19 вируса, значају вентилационих система у борби против пандемије COVID – 19 вируса и регулативи и добрим праксама у Великој Британији ка успостављању ефикасних вентилационих система у контексту борбе против пандемије COVID – 19 вируса. Госпођа др Бранислава Лепотић Ковачевић је на крају овог излагања истакла значај ове презентације за правнике за сагледавање целине правног оквира права енергетике који обухвата и техничке прописе, а у условима пандемије COVID – 19 вируса указивање на значај прописа из области вентилационих система.

Госпођа *Мира Тодоровић Симеонидес*, партнер у адвокатској канцеларији *Rokas* из Атине представила је укратко генерални значај ЕУ регулативе у области електро мобилности са посебним освртом на регулативу Републике Грчке у овој области. Кратко је представила релевантну регулативу у контексту подстицања електро мобилности у ЕУ и Републици Грчкој, указала на предности електро мобилности и како регулаторне тако и практичне изазове и проблеме са којима се овај концепт суочава. Истакла је да и поред пандемије COVID – 19 вируса овај концепт наставља да се развија те да и даље расте потражња на тржишту за електромобилним средствима транспорта.

Закључна разматрања овог панела изнео је господин Милош Кузман, Саветник за право нафте и гаса, НИС а.д. Нови Сад, који је укратко сумирао кључне поруке презентација које су одржане у овом панелу, истакао значај међузависности права енергетике и борбе против климатских промена и потребу адекватног одговора регулативе права енергетике на ову међузависност, са посебним освртом на адекватни одговор регулативе у државама региона.

II Панел - Право енергетике, инвестиције и животна средина у контексту и након COVID – 19 вируса

Модератор: господин Вук Станковић, Шеф адвокатске канцеларије *Rokas* Београд

Уводно излагање у овом панелу одржао је виши истраживач и шеф енергетског и климатског програма у Centre for European Policy Studies (CEPS) господин *Christian Egenhofer* који је представио ЕУ зелени договор, политике ЕУ ка достизању циљева зеленог договора као и дугорочне стратегије ЕУ ка достизању ових циљева. Затим је говорио о значају ЕУ зеленог договора за државе Западног Балкана, са освртом ка напорима ЕУ и других држава света ка остваривању зеленог договора. На крају је говорио о значају зеленог договора за опорављање држава ЕУ од последица пандемије COVID – 19 вируса и оптимистично закључио да је дуг пут пред нама ка остваривању циљева зеленог договора али да је исти заједничким напорима достижан.

Госпођа др Розета Карова, виши правни експерт за енергетику у Секретаријату Енергетске заједнице, дала је приказ основних циљева зеленог договора и приказ ЕУ енергетског сектора са посебним освртом на процесе интегрисања и раздвајања у оквиру енергетског сектора у контексту енергетске транзиције. Госпођа Карова је истакла значај водородна за енергетску транзицију у контексту зеленог договора, а затим указала на неопходну законску регулативу коју је потребно усвојити на нивоу ЕУ ради постизања циљева зеленог договора. Представила је концепт зелене агенде за Западни Балкан и говорила о њеном значају за државе Западног Балкана. На крају се осврнула на изазове и могућности са којима се суочава Енергетска заједница у процесу постизања циљева зеленог договора у оквиру држава чланица Енергетске заједнице.

Госпођа *Ivone Rocha*, партнер у адвокатској канцеларији *Telles de Abreu* из Лисабона је у својој презентацији приказала међузависност између права енергетике и климатских промена у контексту пандемије COVID – 19 вируса. Указала је на мане досадашњег односа наведене међузависности које су се показале у току пандемије COVID – 19 вируса, утицај наведене пандемије на ову међузависност и могућностима за унапређење ове међузависности услед мана на које је указала ова пандемија. Након тога је изнела своје виђење даљег развоја међународних енергетских принципа и потребе ангажовања свих релевантних учесника у том развоју.

Консултант у области економије енергетике у *Castle European* из Велике Британије господин Александар Ковачевић представио је значај инвестиција у енергетски сектор ка постизању циљева зеленог договора. Осврнуо се на више сектора у области енергетике у које је потребно инвестирати како би се исти

трансформисали, и представио развој Енергетске заједнице и њену способност да одговори инвестиционим изазовима. Затим је представио међузависност како комерцијалних тако и државних инвестиција и владавине права у државама чланицама Енергетске заједнице и појединим државама ЕУ и анализирао потребу за новим комерцијалним инвестицијама у енергетски сектор држава европског континента.

Завршно предавање – Утицај COVID – 19 вируса на принципе права енергетике

Завршно предавање одржао је професор за глобално енергетско право и одрживост, Центар за енергију, нафтно и минерално право и политику Универзитета у Дандију господин Проф. др. *Raphael Heffron*, који је говорио о праву енергетике у свету наступајућих климатских промена и текуће транзиције у енергетском сектору, и који је представио основне принципе права енергетике. Затим је представио утицај пандемије COVID – 19 вируса на процес енергетске транзиције и добрих пракси које треба следити како би енергетска транзиција била успешнија. Истекао је како је за предстојећу енергетску транзицију кључно да: а) се убрза; б) да представља правичну транзицију ка ниско угњеничној економији; и в) доведе до револуционарних промена у законодавствима и политикама.

Закључна разматрања овог панела и завршног предавања изнела је госпођа Александра Петровић, адвокат у адвокатској канцеларији Моравчевић, Војновић и Партнери, у сарадњи са Schoenherr, који је на ефикасан начин сумирала презентације које су одржане у овом панелу, љубазно се захвалила свим панелистима на корисним информацијама које су пружили и истакла значај даљег развоја права енергетике након пандемије COVID – 19 вируса.

Конференцију је званично затворила др Бранислава Лепотић Ковачевић, председница УПЕС, која се захвалила свим панелистима, модераторима, учесницима и спонзорима који су узели учешће у организовању и спровођењу конференције и изразила наду да ће УПЕС и даље наставити да одржава конференције на којима ће се представљати актуелне теме за право енергетике и права која су у вези са правом енергетике.